

Моніторинг впровадження Україною зобов'язань в рамках Енергетичного Співтовариства

Випуск № 20 (червень 2015 року)

3 червня Міненерговугілля розпорядилося забезпечити імплементацію положень актуалізованого Порядку денного асоціації Україна-ЄС та щомісяця звітувати про це ([Наказ № 333](#)). При цьому, були скасовані попередні накази, що регламентували виконання зобов'язань у т.ч. за Договором про заснування Енергетичного Співтовариства. Серед завдань до виконання – імплементація Третього енергетичного пакету, зокрема прискорення розмежування і реструктуризації НАК "Нафтогаз України", а також ухвалення закону про регулятора, консультації щодо законопроекту про ринок електроенергії, повне виконання Брюссельської декларації 2009 року, розроблення та реалізація рішення про стратегічні запаси нафти, розроблення та схвалення Національного плану скорочення викидів, тощо. Водночас, міністр енергетики В.Демчишин ініціював "[перезавантаження](#)" системи співпраці з ЄС на заміну Меморандуму про взаєморозуміння про співпрацю в енергетиці від 2005 року.

4 червня Верховна Рада ухвалила План законодавчого забезпечення реформ в Україні ([Постанова № 509-VII](#)), який покликаний організувати [законодавчу роботу ВРУ](#) для впровадження реформ, визначених стратегічними документами (Угодою про Асоціацію, Стратегією сталого розвитку "Україна-2020", Коаліційною угодою, Програмою діяльності КМУ). План складається із 7 розділів, які містять 488 законопроектів.

Водночас, відмічено низьку координацію дій між урядом та Верховною Радою: 3 червня [засідання Нацради реформ](#) зафіксувало 17% законопроектів Кабміну, знятих з розгляду, а вже [23 червня](#) таких законопроектів стало 19%. Низьким також є стан виконання заходів Коаліційної угоди. Серед інших окреслених проблем – відсутність особи в уряді, відповідальної за координацію, за політизованість, відкладення непопулярних рішень, слабка комунікація реформ.

У червні Президент П.Порошенко [виголосив Щорічне послання до Верховної Ради](#) "Про внутрішнє та зовнішнє становище України в 2015 році", в якому він висловив впевненість у [стабілізації фінансів "Нафтогазу"](#), утвердив курс на [деолігархізацію](#), зокрема скасування вугільних дотацій та відновлення контролю над державними компаніями, а також [демонополізацію](#) через обмеження до 30-50% максимальної частки на окремих ринках, і навіть не виключив дроблення монополій.

Примітно, що в Міненерговугілля створено робочу групу із впровадженню електронного документообігу ([Наказ № 380](#)). Також, в рамках міжнародної співпраці, Міненерговугілля визначило відповідальну особу за координацію заходів у рамках діяльності Українсько-Данського енергетичного центру ([Наказ № 404](#) від 26 червня).

Дана публікація випущена в рамках проекту "Покращення імплементації зобов'язань України в рамках Енергетичного Співтовариства через посилення ролі громадськості", що здійснюється ГО "Діксі Груп" спільно з Ресурсно-аналітичним центром "Суспільство і довкілля" за фінансової підтримки Європейського Союзу.

Ресурсно-аналітичний центр
"СУСПІЛЬСТВО І ДОВКІЛЛЯ"

This document has been produced with the financial assistance of the European Union. The contents of this document are the sole responsibility of NGO "DiXi Group" and can under no circumstances be regarded as reflecting the position of the European Union.

Загалом прогрес України у виконанні зобов'язань в рамках Енергетичного Співтовариства виглядав у червні наступним чином:

У сфері безпеки постачань:

Ключовим викликом у ході підготовки до опалювального сезону стала не стільки розробка планів дій, скільки формування запасів енергоносіїв

8 червня міністр В.Демчишин провів [спеціальний брифінг](#), а 11 червня заступник міністра енергетики О.Светелік – [нараду з питань підготовки до опалювального сезону](#). Зокрема, Міністерство поінформувало про такі заходи як формування запасів вугілля та газу для проходження опалювального періоду, здійснення ремонту обладнання генеруючих підприємств, розроблення нового Стандарту операційної безпеки (Інструкції про складання і застосування графіків обмеження та аварійного відключення споживачів), збільшення навантаження АЕС, забезпечення повних розрахунків за спожиті енергоносії.

Водночас, говорячи про перспективу переведення блоків ТЕС на газові марки вугілля, міністр В.Демчишин зазначив, що такі проекти потребують значних інвестицій, відтак можуть бути реалізовані протягом двох років. Таким чином, до опалювального сезону 2015/2016 їх не встигнуть впровадити. В ході [зустрічі з бізнесом](#), посадовець повідомив про погодження програми розвитку вугільної галузі, де передбачені кошти для подальшого нарощування закупівель, у т.ч. імпорту антрацитного вугілля. В уряді заявили, що для нормального проходження опалювального сезону державі [потрібно приблизно 4 млн. т антрациту](#). Вирішити питання дефіциту вугілля планується за рахунок його [імпорту з ПАР та Казахстану](#). Тим часом, із зони АТО, за словами В.Демчишина, щодня [вивозиться 15-20 тис. т вугілля](#).

З цією ж метою Міненерговугілля [завершило розробку](#) Концепції та Програми реформування вугільної галузі, які покликані надати поштовх видобутку на державних шахтах. Також відомство [опублікувало](#) запрошення потенційних інвесторів до участі в тендері на придбання відповідних активів. За [офіційним повідомленням](#), сприяння в пошуку інвесторів та маркетинг здійснюватимуть компанії-радикари Ernst and Young та Deloitte.

Крім того, задля забезпечення енергетичної безпеки держави і здійснення невідкладних заходів щодо сталого проведення опалювального сезону 2015/16 року, в частині поліпшення стану розрахунків за спожиту електричну енергію, НКРЕКП розробила проект [постанови](#), яким передбачено внесення змін до правил користування електричною енергією, а саме запровадження системи попередньої оплати за спожиту електроенергію усіма категоріями споживачів.

12 червня міністр енергетики [В.Демчишин обговорив](#) із представниками Міністерства енергетики США, посольств США і Канади в Україні завдання щодо розробки плану реагування на надзвичайні ситуації. Зокрема, сторони домовилися, що у липні розпочнуть роботу експерти США, Канади та ЄС, які протягом місяця підготують план. Згідно з попередньою домовленістю, план буде складатися з двох документів: Плану дій на зимовий період ("winter action plan"), що стосуватиметься запасів газу, вугілля та інших енергоресурсів, необхідних для проходження опалювального сезону, а також Плану стійкості, який власне буде системою реагування на надзвичайні ситуації та розроблятиметься на 3-5 років.

24 червня Кабінет Міністрів створив стабілізаційний енергетичний фонд у розмірі 1 млрд. дол., який має формуватися НАК "Нафтогаз України" через угоди із зовнішніми кредиторами ([Постанова № 459](#)). При цьому, кошти мають залучатися під державні гарантії, надані окремими рішеннями уряду, а витратитися виключно на закупівлю імпортованого газу, послуг з приєднання та доступу до газотранспортних мереж, транспортування та зберігання газу в рамках контрактів з постачальниками. Згідно з документом, контроль за цільовим використанням коштів здійснює Міненерговугілля.

За словами міністра В.Демчишина, Єврокомісія [підтримала Україну в пошуках фінансування](#) для закачування необхідних обсягів палива. За підрахунками "Нафтогазу", на це [потрібно щонайменше 1,5 млрд. дол., тому компанія продовжує діалог](#) з ЄБРР та іншими міжнародними фінансовими інституціями. Щодо запасів газу, заплановано накопичити у сховищах близько 19 млрд. кубометрів газу.

В [інтерв'ю](#) заступник голови правління "Нафтогазу" С.Коновець оцінив потребу у фінансуванні оборотного капіталу (для закачування газу у ПСГ) приблизно у 1,5-2 млрд. дол. окрім переговорів з міжнародними фінансовими організаціями, компанія працює з європейськими постачальниками та українськими промисловими підприємствами, яким запропонували за свій рахунок закачувати газ влітку – з тим, щоб "Нафтогаз" або споживачі викупували його взимку.

Газові переговори провалилися через значні розбіжності у позиціях сторін

За очікуваннями української сторони, ціна газу впродовж опалювального сезону 2015/2016 рр. мала би [знизитися до 200-207 дол. за тис. кубометрів](#). [Позиція "Нафтогазу"](#) полягала в тому, що рішення газового питання має бути тристороннім, зобов'язуючим і таким, що фіксує тимчасові домовленості щодо всіх спірних моментів як мінімум до кінця I кварталу 2016 року. За словами міністра енергетики РФ О.Новака, [Україна поки не зверталася щодо знижки на газ](#), а президент РФ В.Путін заявив, що [Росія не може надавати колишню знижку на газ Україні](#). Напередодні переговорів у Москві [озвучили](#) ціну в 247,18 дол. за тис. кубометрів, однак на переговорах [відмовилися](#) її обговорювати та [підписувати підсумковий протокол](#).

Коментуючи результати переговорів, що відбулися 30 червня у Відні, міністр енергетики В.Демчишин [наголосив](#): "Пропонована російською стороною формула обрахунку ціни на газ не є ані обґрунтованою, ані економічно вивіреною. Станом на зараз нам безпечібно пропонують ціну, яка вища від ціни реверсного постачання з Європи. Ми ж прекрасно розуміємо, що російський газ на східному кордоні має бути дешевшим, адже не враховує вартість транзиту". Як очікується, наступний раунд тристоронніх переговорів відбудеться у [вересні](#).

Паралельно існують інші лінії протистояння на корпоративному рівні. По-перше, голова "Газпрому" О.Міллер заявив, що [компанія пред'явила "Нафтогазу" штраф за недобір газу у розмірі 26,7 млрд. дол.](#) В той же час, [Антимонопольний комітет України почав розслідувати діяльність російського газового монополіста](#) і для цього проводить консультації з "Нафтогазом". По-друге, заступник голови "Газпрому" О.Медведев заявив, що [Росія не планує продовжувати транзитний контракт з Україною після 2019 року](#). Проте, одночасно "Газпром" не веде переговори з європейськими контрагентами, деякі з яких законтрактували газ до 2035 року, про перенесення пунктів передачі газу із західного кордону України. На думку експертів, [така позиція є не вигідною "Газпрому"](#), оскільки європейцям будуть пропонувати поставки газу довшим і дорожчим маршрутом, за додаткових інвестицій в будівництво газопроводів. В Україні такі плани розглядають як [можливість ретроспективно збільшити тариф](#) на транзит газу (міністр В.Демчишин [заявляв про плани](#) підвищення ставок до 5 дол. за тис. кубометрів на 100 км) і окупити релевантні витрати до 2020 року – наприклад, за рахунок прискореної амортизації.

Невдалі переговори з РФ підштовхнули Україну до більш рішучих дій у питанні диверсифікації, зокрема розширення реверсних поставок з боку Словаччини

За підсумками червня, Україна [скоротила імпорт зі Словаччини на 4%](#), однак з Європи все одно [надійшло на 36% більше газу, ніж з Росії](#). Починаючи з липня Словаччина стала єдиним джерелом надходження газу в Україну – після того, як "Нафтогаз" [повідомив](#) про припинення закупівлі російського газу у зв'язку з завершенням терміну дії "зимового пакету".

Можливі поставки газу із СПГ-терміналу в Литві наштовхнулися на [блокування транзиту через Білорусь](#) зі сторони оператора "Белтрансгаз", який повністю належить "Газпрому". [Литва заявила, що може продавати Україні газ на підставі угод з обміну](#) (swap).

Водночас, наприкінці травня український оператор "Укртрансгаз" та угорський оператор FGSZ [підписали договір про сполучення транскордонних газопроводів](#) між Україною та Угорщиною, який став першою подібною угодою з оператором з ЄС. За повідомленням "Нафтогазу" такі угоди регламентують обмін інформацією про потоки газу, їх напрямки, обсяги, час, замовників, отримувачів тощо. Співробітництво між операторами включає проведення операцій віртуального заміщення природного газу (операцій backhaul). Потужність інтерконектору в напрямку Угорщини становить 26 млрд. кубометрів на рік, причому в напрямку України – 6,1 млрд. кубометрів. Наступним кроком має стати отримання "Укртрансгазом" від "Газпрому" інформації про потоки газу територією України до Європи (шипери-коди).

"Укртрансгаз" веде роботу над підписанням аналогічних договорів із словацьким, польським та румунським операторами. Особливо важливим в цьому контексті є Словаччина, адже повна потужність інтерконектора складає 115 млрд. кубометрів на рік, тоді як зараз лише 15 млрд. кубометрів доступні для двонаправлених (bi-directional) газових потоків.

У зв'язку з цим 19 червня прем'єр-міністр А.Яценюк направив офіційного листа до президентів Єврокомісії, Європейської Ради та Європарламенту з вимогою перевірити контракт між словацьким оператором Eustream та "Газпромом", оскільки той порушує законодавство ЄС (Третій енергопакет) та перешкоджає вільному постачанню газу до України. "Нафтогаз" [закликав словацьку сторону визнати, що робота газового з'єднання з Україною не відповідає законодавству ЄС](#) і спільно з усіма зацікавленими сторонами розробити план дій щодо імплементації правил ЄС на українсько-словацькому кордоні. Офіційно [Eustream назвала скаргу "нерелевантною"](#), вказуючи що передача газу через ГКС "Велке Капушани" регулюється не контрактом, а окремими технічними угодами з Росією.

У сфері реформи газового ринку:

Уряд та менеджмент готують "Нафтогаз" до роботи на конкурентному ринку; паралельно стартував процес unbundling облгазів

На початку червня уряд збільшив статутний капітал НАК "Нафтогаз України" на 104,6 млрд. грн. ([Постанова № 362](#)), пізніше зміни були авторизовані Міненерговугіллям ([Наказ № 368](#)). Водночас, 12 червня відомство погодилося з рішенням правління компанії про недоцільність викупу розміщених облігацій серій "А", "В", "С" за вимогою їхніх власників ([Наказ № 366](#)). 15 червня Кабмін погодив проект додаткової угоди до кредитного договору між Ощадбанком та "Нафтогазом" ([Розпорядження № 588-р](#)).

Тим часом, за [даними](#) самої компанії станом на 1 липня, заборгованість підприємств-боржників за спожитий газ зменшилася складає 21,6 млрд. грн. В [інтерв'ю](#) голова правління "Нафтогазу" А.Коболєв перелічив основні причини, через які в "Нафтогазу" з року в рік утворюється великий дефіцит:

- різниця між ціною реалізації газу для населення і ТКЕ та ціною його купівлі;
- втрати на курсі;
- затримки в перегляді ціни регулятором;
- борги;
- відсотки за кредитами.

18 червня Верховна Рада [прийняла за основу](#) законопроект "Про внесення змін до Закону України "Про введення мораторію на примусову реалізацію майна" (щодо механізмів впливу на підприємства-боржники)" ([реєстр. № 2956](#)). Його метою є стабілізація фінансового стану "Нафтогазу" через надання компанії інструментів щодо стягнення заборгованості споживачів та ефективних механізмів впливу на підприємства-боржники.

Також, [за даними звіту Міненерговугілля](#), "Нафтогаз" розпочав проект щодо сучасних європейських стандартів корпоративного управління спільно з консультантами PricewaterhouseCoopers (PwC) та юристами Baker & McKenzie, що фінансується ЄБРР. Результати очікуються до 1 серпня 2015 року. Що стосується розділення "Нафтогазу", за словами міністра В.Демчишина, [процес може пришвидшити інтерес з боку західних інвесторів](#). Водночас, компанія [планує свою діяльність в умовах конкуренції на ринку газу](#), навіть якщо вона буде обмеженою: за словами директора з розвитку бізнесу Ю.Вітренка, з 1 жовтня [населення зможе вибирати між постачальниками газу](#).

Тим часом, на ринку стартував процес [розділення функцій постачання та розподілу](#) газу: з 1 липня постачання газу споживачам Чернівецької області здійснюватиме новий гарантований постачальник - ТОВ "Чернівцігаз збут". ПАТ "Чернівцігаз" прийняло рішення про продовження своєї діяльності у якості газорозподільного підприємства. Водночас, [за даними ЗМІ](#), між прем'єр-міністром А.Яценюком та міністром енергетики В.Демчишином існують розбіжності щодо моделі управління регіональними газовими мережами: в уряді розроблено проект Постанови Кабінету Міністрів, який передбачає передачу мереж на баланс ДП "Газ України" (дочірня компанія "Нафтогазу"), а також Покроковий план заходів щодо забезпечення умов оплатного використання об'єктами газорозподілу; тоді як міністр зробив Окреме доручення № 01/12-1300 про необхідність створення до 18 червня нового державного підприємства, на баланс якого буде переведено всі державні газорозподільні мережі.

Щодо реформи безпосередньо постачальників газу, найбільш актуальними виявилися питання цін, обліку та підключення до мереж

У червні НКРЕКП [оприлюднені зміни](#) до Порядку встановлення роздрібних цін на природний газ для населення, який передбачає диференціацію цін залежно від обсягу споживання газу і/або напрямів його використання.

Спеціальна робоча група, до якої входять увійшли представники НКРЕКП та провідних міжнародних аудиторських компаній Deloitte, PwC, EY та KPMG ([Наказ № 178](#) від 2 червня), [підтвердила коректність](#) методології формування та розрахунку роздрібних цін на природний газ для потреб населення, встановлених регулятором. Про це свідчить [відповідний звіт](#) від 23 червня, оприлюднений регулятором.

У парламенті продовжують народжуватися ініціативи, спрямовані на посилення прозорості галузі. Зокрема, це стосується законопроекту "Про внесення змін до Закону України "Про ринок природного газу" (щодо громадського моніторингу (контролю) якості природного газу) ([реєстр. № 2002а](#)). За словами авторів – групи депутатів з фракції Радикальної партії – ініціатива внесена "враховуючи суспільну напругу, що виникла внаслідок підвищення тарифів на споживання природного газу". Документ запроваджує обов'язковий щоденний моніторинг якості газу, який постачається безпосередньо споживачам, з боку операторів газорозподільних систем. Згідно з ним, міськ- та облгази мають обладнати газорозподільні станції приладами або лабораторіями обліку, забезпечити вільний доступ до відповідної інформації – в он-лайн режимі на офіційному сайті, на інформаційних стендах або моніторах, розміщених безпосередньо на об'єктах.

Тим часом, Міненерговугілля [оприлюднило проект змін до Земельного кодексу](#), якими має бути спрощено порядок надання земельних ділянок для будівництва та експлуатації об'єктів трубопровідного транспорту, нафтових і газових свердловин та пов'язаних цим виробничих споруд, під'їзних доріг, ліній електропередач та зв'язку.

Водночас, у роботі Верховної Ради не зникають прояви популізму. Законопроектом "Про внесення змін до деяких законів України щодо скасування плати за приєднання до мереж суб'єктів природних монополій" ([реєстр. № 2130а](#)) пропонується взагалі змінити визначення поняття та порядок сплати коштів за "стандартне приєднання" до газових та електроенергетичних мереж, змінити принципи встановлення тарифів. На думку авторів, ринок надання цих послуг монополізовано, а першопричиною чомусь названо повноваження регулятора.

У сфері реформи ринку електроенергії:

Реформа ринку

У червні Міненерговугілля [оприлюднило розроблені електропередавальними](#) організаціями "Плани розвитку розподільчих мереж на 2016-2020 роки" та [розпочало пошук інвесторів](#) для придбання активів шахт, які перебувають у державній власності.

19 червня у парламенті зареєстровано законопроект [№ 2130а](#) щодо скасування плати за приєднання до мереж суб'єктів природних монополій. Автори – група народних депутатів з фракцій Радикальної партії та "Народного фронту" – пропонують змінити визначення поняття та порядок сплати коштів за "стандартне приєднання" до мереж та принципи встановлення тарифів.

Також Міненерговугілля було [презентовано](#) новий проект закону про ринок електричної енергії, який був розроблений за участю Секретаріату Енергетичного Співтовариства, і обіцяє залишити достатньо часу для його публічного обговорення. За словами міністра енергетики В.Демчишина, [на розгляд Верховної Ради законопроект буде внесено вже у вересні-жовтні](#) поточного року. Одночасно у парламенті було зареєстровано проекту закону [№ 2199а](#) (автор – С.Сажко з фракції "Опозиційного блоку"), де пропонується альтернативна версія ринку електричної енергії.

Крім того, 15 червня [Розпорядженням № 671-р](#) уряд схвалив пропозицію щодо започаткування реалізації пілотного проекту "Енергетичний міст "Україна – Європейський Союз", спрямованого на збільшення обсягів пропускної спроможності міждержавних електричних мереж, створення сприятливих умов для залучення інвестицій та імплементацію Регламенту ЄС № 714/2009. Кабінет Міністрів також наказав Міненерговугіллю затвердити план заходів з реалізації цього проекту.

Соціальні питання

У Міністерстві енергетики пройшла [нарада щодо погашення](#) заборгованості перед шахтарями та іншими працівникам енергетичних підприємств – було заявлено, що протягом місяця сума боргу з зарплати зменшилась на 60,4% до 97,7 млн. грн. Також [розпочато публічний діалог](#) щодо підготовки до опалювального сезону, підвищення тарифів на електроенергію та надійності роботи електромереж взимку – цьому присвячені [прес-конференції в регіонах](#), робочі [наради з енергетичними](#) компаніями та [зустрічі з профспілками](#) та роботодавцями.

Прозорість ринку

На початку місяця регулятор оприлюднив [проект постанови](#) "Про затвердження Змін до Порядку визначення відрахувань коштів на поточні рахунки постачальників електричної енергії за регульованим тарифом та на поточний рахунок із спеціальним режимом використання оптового постачальника електричної енергії", впровадження якого дозволить забезпечити підвищення ефективності державного регулювання у сфері платіжно-розрахункових відносин оптового ринку електроенергетики.

З метою послідовного впровадження стимулюючого тарифоутворення регулятор оприлюднив проект [постанови](#) "Про затвердження Змін до Порядку формування інвестиційних програм ліцензіатів з передачі та постачання електричної енергії". Він передбачає відокремлення видів діяльності в частині планових та фактичних затрат ліцензіатів, а також спрощення форм їхньої звітності.

17 червня НКРЕКП оприлюднила [проект регуляторного акту](#), яким внесено зміни до методики розрахунку плати за приєднання електроустановок до електричних мереж. У Комісії зазначають, що **це** сприятиме встановленню обґрунтованої та прозорої процедури визначення плати за приєднання. Крім того, з метою недопущення зловживань компаніями,

які надають послуги з приєднання електроустановок до мереж, своїм монопольним становищем, НКРЕКП підготувала [проект постанови](#), який передбачає встановлення послідовних та прозорих механізмів, які регулюють діяльність суб'єктів роздрібного ринку електричної енергії в частині приєднання до електромереж.

Продовжує спостерігатися вкрай низька конкуренція між гравцями ринку експорту електроенергії

Про це свідчить [черговий щомісячний аукціон](#) з доступу до пропускної спроможності міждержавних електричних мереж, участь у якому взяли лише дві компанії. Зокрема, ДТЕК викупила доступ для експорту електроенергії в напрямку Румунії та Словаччини потужністю 520 МВт, а "Донбасенерго" – 25 МВт доступу в цьому ж напрямку. Водночас, на фоні започаткування реалізації пілотного проекту "Енергетичний міст "Україна – Європейський Союз", суттєво збільшився експорт електроенергії в Польщу. Зокрема, ДТЕК викупив 140 МВт пропускної спроможності в цьому напрямку.

Тим часом, за повідомленням НКРЕКП, 5 червня [набрав чинності](#) новий Порядок проведення електронних аукціонів з розподілення пропускної спроможності міждержавних електромереж. Ним запроваджуються можливість використання процедур електронного аукціону, електронного документообігу та електронного цифрового підпису.

У сфері державного регулювання енергетики:

Статус регулятора поки нерегульовано, відповідний законопроект направлено на доопрацювання

2 червня парламент прийняв [Закон № 499-VIII "Про внесення змін до деяких законів України щодо встановлення цін \(тарифів\)"](#), який покликаний заповнити правові прогалини щодо повноважень органів влади в частині встановлення цін і тарифів на електроенергію і газ для населення. Варто відзначити, до документу було двічі заветовано Президентом, однак по суті лише уточнює повноваження НКРЕКП та розширює перелік відсилочних норм у низці законів.

18 червня Верховна Рада повернула на доопрацювання урядовий законопроект "Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг" ([Постанова № 543-VIII](#)). В ході [брифінгу 22 червня](#) міністр В.Демчишин повідомив: "На жаль, минулого тижня депутати відправили закон на доопрацювання, але ми будемо переконувати депутатський корпус ухвалити доопрацьовану версія закону, яка передбачає незалежність НКРЕКП від уряду".

19 червня Рада регуляторів Енергетичного Співтовариства (ECRB) [оприлюднила звіт](#), що аналізує правову незалежність національних регуляторів країн-членів спільноти. Попри те, що звіт не покриває України, він є аналізу відповідності критеріям незалежності регуляторів, визначених законодавством Енергетичного Співтовариства, зокрема Третім енергетичним пакетом та супровідних інструкцій Єврокомісії та Секретаріату Енергетичного Співтовариства. Згідно з [документом](#), ключовим об'єднуючим критерієм для вибірки країн-об'єктів дослідження була наявність спеціального закону, який регулює статус та повноваження енергетичних регуляторів.

Тим часом, 29 червня Президент призначив головою НКРЕКП Д.Вовка, який до того був тимчасово виконуючим обов'язки голови (Укази №№ [385/2015](#) і [386/2015](#)). Також було змінено двох членів регулятора: замість звільнених А.Геруса та Ю.Ковалів призначено В.Морозову та Ю.Голляка (Укази №№ [368-371/2015](#)).

Серед інших цікавих подій – набуття НКРЕКП 18 червня [повноправного членства](#) [Регіональної асоціації органів регулювання енергетики \(ERRA\)](#). Завданням ERRA є сприяння обміну досвідом і розширення доступу до накопиченого досвіду регулювання енергетики.

У сфері відновлюваної енергетики:

Досягнення індикативних цілей для ВДЕ потребує значних інвестицій

За даними Міненерговугілля, виробництво електроенергії в ОЕС у січні-травні 2015 року скоротилося на 12,7% порівняно з аналогічним періодом 2014 року – до 70,188 млрд. кВт-год. Водночас, [виробництво електроенергії нетрадиційними джерелами за вказаний період збільшилося на 1,2% - до 739,9 млн. кВт-год.](#)

На цьому фоні глава відділу енергетики, транспорту та довілля Представництва ЄС в Україні В.Треттон заявив, що [збільшення частки електроенергії з відновлюваних джерел з нинішніх 3,8% до запланованих 11% до 2020 року вимагає інвестицій на рівні 15 млрд. євро.](#)

Він нагадав, що як член Енергетичного співтовариства, Україна має імплементувати Директиву 2009/28/ЄС про просування відновлюваної енергетики. В результаті розвитку ВДЕ споживання газу має скоротитися на 9 млрд. кубометрів на рік, повідомив представник ЄС. За даними В.Треттона, в розвиток сектора енергетики ЄС вже інвестував 40 млн. євро, які були використані для заміни газових котлів та термомодернізації.

Гравці ринку домоглися змін у системі нарахуванні "зеленого" тарифу, зокрема скасування вимоги "місцевої складової"

3 червня у Верховній Раді зареєстровано [проект Постанови № 2005а](#) про надання згоди на притягнення до кримінальної відповідальності народного депутата України Ключова, який є співвласником низки сонячних електростанцій в Україні. Цього ж дня за запитом Генпрокуратури парламент позбавив Ключова депутатської недоторканності. 8 червня на сайті МВС [з'явилося оголошення](#) про розшук олігарха за запитом СБУ. Згодом Комітет з питань регламенту та організації роботи Верховної Ради [рекомендував Верховній Раді](#) розглянути подання про його затримання й арешт.

4 червня Верховна Рада схвалила в цілому [законопроект № 2010-д](#) "Про внесення змін до деяких законів України щодо забезпечення конкурентних умов виробництва електроенергії з альтернативних джерел енергії". Документ скасовує правило "місцевої складової", замість якої вводиться надбавка до тарифу в розмірі 5-10% при використанні обладнання українського виробництва на рівні 30-50% відповідно. Також законопроект передбачає зниження коефіцієнту "зеленого" тарифу для великих СЕС, підвищення коефіцієнтів для малих СЕС і ГЕС, введення "зеленого" тарифу для електростанцій, що використовують геотермальні джерела енергії.

Для приватних домогосподарств передбачене право на встановлення генеруючих установок для виробництва електроенергії не лише з сонячного випромінювання, а й з енергії вітру потужністю до 30 кВт. Крім того, пропонується скасувати пільги при підключенні до мереж об'єктів альтернативної електроенергетики.

23 червня адміністративний суд Києва виніс рішення за [позовом шести вітроенергетичних підприємств](#) (БЕО "Вітроенергопром", ТОВ "Вінд Пауер", ТОВ "Вітряний парк Лутугинський", ТОВ "Вітряний парк Очаківський", ТОВ "Вітряний парк Новоазовський", ТОВ "Вітряний парк Краснодонський") до регулятора, "Енергоринку", Міненерговугілля, та Мін'юсту про визнання незаконним [зменшення ставок "зелених" тарифів на 10-20%](#) в рамках Постанови № 105 від 31 січня 2015 року. Суд визнав постанову протиправною і [зобов'язав НКРЕКП розглянути питання про додаткове перерахування різниці](#) між вартістю фактично проданої електроенергії в лютому 2015 року за відповідним закону рівнем тарифу.

У парламенті зареєстровано низку ініціатив щодо пільгового податкового режиму для палив з біокомпонентами

8 червня групою депутатів зареєстровано [законопроект № 2044а](#) щодо розвитку ринку альтернативних палив, дерегуляції виробництва біоетанолу та гармонізації законодавства з нормами Енергетичного Співтовариства. Для виконання вимог Директиви 2003/30/ЄС

парламентарі пропонують переглянути визначення біоетанолу як "денатурованої суміші спиртів, що містять не менше 92,1% етанолу, виробленого з біомаси"; скасувати ліцензування виробництва біоетанолу, а також встановити нульову ставку мита на етанол, отриманий зі сільськогосподарських продуктів, та його бензинові суміші.

18 червня депутатом Т.Козаком (фракція "Опозиційного блоку") зареєстровано [законопроект № 2114а](#), який пропонує зміни до Податкового кодексу, а саме нові розміри акцизного податку на нафтопродукти. Зміни полягають у зменшенні ставки податку на 25%, зокрема на біодизель та його суміші, паливо моторне альтернативне.

Позафракційний депутат Михайло Головка 30 червня зареєстрував альтернативний [законопроект № 2114а-1](#), яким передбачається виведення альтернативного моторного палива з оподаткування акцизом. Згідно з пояснювальною запискою, документ має на меті допомогти спиртовим підприємствам та вітчизняним виробникам органічних компонентів палива конкурувати з нафтою, яка втрачає вартість.

Водночас, депутат А.Лопушанський (фракція "Блоку Петра Порошенка") подав ще один [законопроект \(реєстр. № 2114а-2\)](#), який передбачає виведення з переліку підакцизних товарів біодизелю та його сумішей. Автор вважає, що це допоможе відновленню роботи 14 великих та близько 50 малих біодизельних заводів в Україні потужністю 325 тис. т. на рік.

У сфері навколишнього середовища:

З'явилася низка законодавчих ініціатив щодо оцінки впливу на довкілля, а також заповідного фонду і питань захисту біорізноманіття

3 червня у Верховній Раді групою народних депутатів зареєстровано альтернативний [законопроект "Про оцінку впливу на довкілля"](#) (реєстр. № 2009а), яким визначено засади та порядок проведення оцінки впливу на довкілля, у т.ч. у транскордонному контексті, механізму участі громадськості у її проведенні. Як йдеться у пояснювальній записці, нова процедура враховує вимоги Організації економічного співробітництва та Розвитку, а також положення Директив 2003/4/ЄС та 2011/92/ЄС.

9 червня Мінприроди оприлюднило розроблений ним [проект Постанови Кабміну "Про Державне агентство заповідної справи України"](#), яким пропонується створити окремий центральний орган виконавчої влади, діяльність якого спрямовується і координується урядом через Міністра екології та природних ресурсів.

30 червня у Верховній Раді зареєстровано [законопроект "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо посилення захисту об'єктів Червоної книги України"](#) (реєстр. № 2184а). Документом передбачається можливість захисту об'єктів Червоної книги на ділянках, передбачених для спеціального використання лісових ресурсів.

З інших ініціатив варто відзначити [проект змін до закону "Про ввезення на митну територію України та реєстрацію транспортних засобів"](#) (реєстр. № 2085а), внесений 16 червня народним депутатом М.Фроловим (фракція "Блоку Петра Порошенка"). Документом відтермінується заборона на імпортування і виробництво після 1 січня 2018 року транспортних засобів нижче рівня "Євро-6". Натомість пропонується дозволити ввезення, виробництво і реєстрацію авто, які мають підтвердження відповідності екологічним нормам рівня "Євро-5" і вище, видане до 31 грудня 2017 року. Також, у червні Мінекономрозвитку [скасувало обов'язкову сертифікацію автомобільних бензинів та різного роду палив](#), оскільки їх якість регулюється техрегламентом, який відповідає стандартам ЄС.

В уряді оприлюднили перші плани з реформування системи моніторингу довкілля та екологічної політики в цілому

15 червня Мінприроди [оприлюднило проект Концепції реформування державної системи моніторингу довкілля](#), здійснення якої розраховане на 2015-2016 роки. Концепція визначає основні напрями реформування системи моніторингу довкілля, зокрема:

- оптимізацію наявної організаційно-інформаційної структури системи моніторингу;
- створення єдиної мережі спостережень;
- планове технічне переоснащення системи моніторингу, поступовий перехід до здійснення спостережень в автоматичному режимі;
- перехід від відомчої спрямованості проведення моніторингу та оцінки стану довкілля до проведення комплексних оцінок стану ресурсу та довкілля в цілому;
- організація науково-методичного супроводження удосконалення системи моніторингу тощо.

Також, 24 червня для громадського обговорення оприлюднено проект змін та доповнень до [Закону "Про Основні засади \(стратегію\) державної екологічної політики України на період до 2020 року"](#). Серед завдань, серед іншого, вказується на необхідність імплементації низки екологічних директив, що є серед зобов'язань в рамках Енергетичного Співтовариства.

У сфері енергоефективності:

Нові ініціативи з енергоефективності, зокрема питання Директиви 2012/27/EU

У червні Секретаріат Енергетичного Співтовариства опублікував дослідження ["Відкриваючи свій потенціал з енергоефективності" \(Energy Community – Tapping on its energy efficiency potential\)](#), яке було представлено протягом Тижня сталої енергетики ЄС. В цьому йдеться про те, що країни Енергетичного Співтовариства мають в середньому в шість разів більшу енергоємність, ніж в середньому по ЄС, тому видання має на меті продемонструвати проекти, програми та інвестиційні кредитні лінії, що підтримують енергоефективність. Серед рекомендацій – більша залученість в реформи енергетичного сектору, включаючи політики щодо цін і тарифів, та просувати проникнення на ринок енергоефективних технологій. У виданні проаналізована допомога, отримана країнами на енергоефективність, описані потенційні можливості і зацікавлені сторони. Крім того, в дослідженні містяться оцінки просування імплементації директив з енергоефективності для низки країн, включаючи Україну, описана участь України в програмі E5P.

Під час [37-го засідання Постійної Групи високого рівня](#) Енергетичного Співтовариства учасники обговорили Директиву з енергоефективності (2012/27/EU) – Єврокомісія представила пропозицію щодо імплементації документу та доповнені кінцеві терміни. Більшість членів підтримали імплементацію, в той час, як Молдова та Україна наголосили на занепокоєнні щодо низки зобов'язань, включаючи дати транспозиції, самі цілі та методологію їх обчислення, а також запропонували зміни. Україна, Сербія, Молдова, Боснія і Герцеговина попросили про додаткові консультації з Єврокомісією та Секретаріатом Енергетичного Співтовариства. Група висловила готовність до подальших консультацій, проте наголосила на потребі фіналізувати процес вчасно до цього річної Міністерської Ради.

Окрім того, в червні відбулася [зустріч Координаційної групи з енергоефективності](#), під час якої також відбулося обговорення Директиви 2012/27/EU. За пропозицією Єврокомісії, цілі з енергоефективності розраховуватимуться за тією ж методологією, що й для ЄС. Також, зважаючи на коротші кінцеві терміни та фінансові виклики для країн, були дещо знижені деякі вимоги, зокрема, ціль з модернізації будівель центрального уряду знижена з 3% до 2% щорічно, щорічна мета за схемами зобов'язань з енергоефективності знижена з 1,5% до 1%, тощо. Країни висловлювали занепокоєннями короткими кінцевими термінами імплементації, а також рівнем зобов'язань.

Фінансові інституції повідомили про наявність додаткових коштів на імплементацію Директиви 2012/27/EU. Також була обговорена методологія підрахунку цілей, питання Планів дій з енергоефективності та їх моніторингу. Окрема увага була приділена звітуванню за планами, в контексті чого Україна потребуватиме методології, навчання та інструкцій, щоб досягти фази збору інформації та звітування. Також разом із зустріччю відбувся [семінар](#)

[щодо енергоефективності в житловому секторі](#), в якому взяли участь [представники Держенергоефективності України](#).

Уряд заохочує використання механізмів підтримки, а також тісніше залучення влади на регіональному рівні

В ІFC (Група Світового банку) зауважили, що Україна дійсно зекономила газ, проте [завдяки зниженню споживання в індустріальному секторі](#), в той час як в комунальному зниження не відбулося взагалі. Тим часом, в Кабміні заявили про наміри [рейтингувати кожну область за критерієм енергоефективності](#) (за словами прем'єр-міністра А.Яценюка, це "скільки поміняли котлів, на скільки зменшили споживання газу, електроенергії, вугілля") і надавати найкращим регіонам більший розмір компенсації для населення. Моніторинг областей проводитиме Мінекономрозвитку з липня 2015 року.

Віце-прем'єр-міністр - Міністр регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства Г.Зубко повідомив про можливість додатково спрямувати на енергоефективні заходи в регіони 3 млрд. грн. з Державного фонду регіонального розвитку.

Водночас, урядовці закликали регіони брати участь в співфінансуванні механізмів стимулювання енергоефективності. Прем'єр-міністр А.Яценюк [вимагає](#) від голів ОДА рішення щодо співфінансування програм компенсації по придбанню котлів і утепленню будинків та квартир. Він наголосив, що доходи місцевих бюджетів зросли в середньому на 40%, а завдання енергоефективності є дуже важливим, бо дозволить людям платити менше. Окрім того, він повідомив, що півтора місяця тому доручив їм призначити заступників на рівні області і району, відповідальних як за програму субсидій, так і за програму енергоефективності.

22 червня Держенергоефективності повідомило про [поновлення виплати компенсацій частини суми кредитів, взятих населенням для придбання негазових котлів](#), які були заморожені з початку року. В агентстві обіцяють, що термін між оформленням кредиту та отриманням державної підтримки не перевищуватиме 3 місяців.

На початку червня [перше ОСББ отримало кредит за державною програмою](#) на встановлення індивідуального теплового пункту обліку тепла та балансування внутрішньобудинкових мереж теплопостачання в м. Луцьк.

Також в Агентстві заявили, що прагнуть залучити місцеві бюджети саме до відшкодування відсотків за наданими кредитами на утеплення житла – вони [звернулися](#) до органів місцевої влади та самоврядування з пропозицією підписати з Держенергоефективності меморандум, який зобов'язує області вже в цьому році передбачити в своїх бюджетах ці кошти. Станом на червень таких меморандумів підписано 14. Спільно з проектом USAID "Муніципальна енергетична реформа в Україні" та проектом GIZ "Енергоефективність у громадах" проводять інформаційні зустрічі та семінари в регіонах – зокрема, в [Києві](#), [Запоріжжі](#), [Івано-Франківську](#), [Вінниці](#), [Чернігові](#).

За інформацією Держенергоефективності, станом на червень на придбання «негазових» котлів і енергоефективного обладнання видано на суму [100 млн. грн.](#) для майже 6 тис. родин. В Агентстві вже подали документи в Мінрегіон на продовження програми на 2016 рік. Разом з державною почала працювати регіональна програма у Львові та місцева в Луцьку. В Держенергоефективності також уточнили, що програми [не мають обмежень щодо виробників](#) чи компаній-постачальників обладнання.

На фоні цього Президент [підписав](#) закон "Про особливості здійснення права власності у багатоквартирному будинку", що дає можливість для кращого управління багатоквартирним будинком як спільним майном та сприяє прийняттю спільних рішень в ОСББ – в тому числі, які стосуються заходів з енергоефективності. Закон набирає чинності з 1 липня 2015 року.

Енергетичний сервіс

Секретаріат Енергетичного Співтовариства у дослідженні ["Відкриваючи свій потенціал з енергоефективності"](#) опублікував свою оцінку транспозиції Директиви 2006/32/ЕС в

українське законодавство станом на квітень 2015 року – згідно з наведеними даними, перенесено трохи більше 30% вимог, проекти розроблені для ще більше 40%, "зависло" виконання більше 20% вимог.

Тим часом, в Держенергоефективності провели [перше засідання робочої групи щодо розробки проекту примірного енергосервісного договору](#) – його потрібно прийняти, щоб енергосервісні компанії та органи місцевої влади могли почати роботу в бюджетних установах. Агентство веде [діалог](#) на цю тему також з ОЕСР і вважає, що "без забезпечення спроможності розпорядників бюджетних коштів, зокрема проведення прозорих процедур закупівель енергосервісу, укладання та виконання умов енергосервісних договорів, масштабне залучення приватних коштів в бюджетну сферу буде неможливим".

Під час обговорення цього питання на засіданні Громадської ради при Держенергоефективності, представники Агентства повідомили, що розроблена перша версія документу. Проте вони прогнозують, що робота триватиме не менш ніж півроку для того, щоб розробити якісний документ (в тому числі, за підтримки ЄБРР). В Держенергоефективності також звернули увагу на те, що закон не вимагає обов'язково використовувати примірний договір, і сподіваються, що вдасться знайти мерів міст, які будуть готові домовитися з розпорядниками коштів і розпочати енергосервіс раніше.

Маркування

В своєму [дослідженні](#) Секретаріат Енергетичного Співтовариства досить позитивно оцінив просування України в процесі транспозиції Директиви 2010/30/ЄС, назвавши перенесеними приблизно 85% зобов'язань, а такими, що плануються, – близько 15% (станом на квітень 2015 року).

Нацплан дій з енергоефективності все ще розглядається в уряді

Під час засідання Громадської ради при Держенергоефективності, представники Агентства повідомили, що Енергетичне Співтовариство підтримало розроблений проект Національного плану дій з енергоефективності, сам документ надіслано в Мінюст для погодження. За оцінками Держенергоефективності, його буде прийнято до кінця літа.

Водночас, представники Агентства констатували затримку на 3 місяці з боку Мінфіну, який домігся виключення будь-якого фінансування плану з державного бюджету. Відтак, за твердженням представників Держенергоефективності, Нацплан є декларативним, політичним, індикативним документом.

Законопроект про енергетичну ефективність будівель "застряг" через низку неузгоджених положень

За словами голови Держенергоефективності С.Савчука, щоб провести повну термомодернізацію житлового комплексу необхідно [більше 800 млрд. грн.](#), а модернізувати треба [80% житлового фонду](#). Інший шлях – державна програма відшкодування частини кредиту.

Відповідно до результатів дослідження Секретаріату Енергетичного Співтовариства, Україна перенесла в національне законодавство менше 5% зобов'язань, проекти розроблені для приблизно 45% зобов'язань, ще 50% чекають.

Під час засідання Громадської ради Держенергоефективності, в Агентстві повідомили, що законопроект про енергетичну ефективність будівель внесений до Кабміну, завізований віцепрем'єром, і має вийти на урядовий комітет. Чиновники не приховують, що досі існують розбіжності у позиціях Мінрегіону, Держенергоефективності та Секретаріату Енергетичного Співтовариства. В якості прикладу вони навели питання атестації енергоаудиторів: позиція Держенергоефективності полягає в тому, щоб цим займалися ВНЗ, проте в Мінрегіоні запропонували покласти це на саморегулювні організації. Як компроміс, в законопроекті зафіксовано, що порядок атестації визначає уряд; за зізнанням чиновників, це може бути

ризиком для прийняття Верховною Радою, оскільки парламент відхилив попередню версію законопроекту, де відповідальним за атестацію був зафіксований Мінрегіон.

Що стосується обов'язковості енергоаудитів, то законопроект визначає, що енергоаудити будуть обов'язковими при наданні державної підтримки для проведення енергоефективних заходів з 2017 року. Поки ж Держенергоефективності відмінило через Мінюст свої накази про атестування енергоаудиторів і виступає за створення інституції, відповідно до вимог Директиви 2010/31/ЕС, яка б навчала і атестувала виконавців.

Держенергоефективності наполягає, щоб до моменту розгляду у Верховній Раді неточності були зняті та прояснені. Серед розбіжностей, які стоять на заваді ухваленню закону, – також питання фінансування: Енергетичне Співтовариство, за словами представників Держенергоефективності, хоче впровадити закон шляхом транспозиції положень Директиви 2010/31/ЕС, які можуть стурбувати Мінфін. Тому в липні Держенергоефективності хоче провести ще один раунд переговорів з Енергетичним Співтовариством.

У питанні виконання вимог щодо обліку ресурсів у ЖКГ в уряді немає єдиної позиції

Під час засідання Громадської ради при Держенергоефективності, представник Агентства повідомив, що існують різні погляди на законодавче врегулювання цього питання – можливий як окремий законопроект про облік, так і розширення на цю тему законопроекту про житлово-комунальні послуги. Держенергоефективності та НКРЕКП вважають за потрібне мати окремий законопроект, в той час, як Мінрегіон наполягає, що окремий закон не потрібен і до законопроекту про житлово-комунальні послуги потрібно внести зміни про комерційний облік. Зараз тривають міжвідомчі консультації, водночас донори також наполягають на окремому законопроекті, оскільки Закон "Про забезпечення комерційного обліку природного газу" позитивно себе зарекомендував.

Водночас, голова Держенергоефективності С.Савчук закликав вирішувати питання обліку енергоресурсів вже сьогодні. Він повідомив про [розробку законопроекту про облік ресурсів](#), який визначатиме "чіткі строки та умови запровадження комерційного обліку постачання теплової енергії та води; джерела фінансування робіт із встановлення, обслуговування та заміни вузлів обліку; рівень відповідальності за порушення законодавства у сфері комерційного обліку". Він також зазначив, що урядова програма компенсацій частини вартості заходів з енергоефективності стосується і встановлення лічильників, уточнивши, що більшість поданих заявок ОСББ є замовленнями на встановлення індивідуальних теплових пунктів.

Тим часом, Верховна Рада підтримала в першому читанні [законопроект "Про внесення змін до деяких законів України у сфері комунальних послуг"](#). Віце-прем'єр-міністр - Міністр регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства Г.Зубко запевнив, що запропоновані зміни "дадуть можливість встановлювати економічно обґрунтовані тарифи і не дозволять працювати комунальним підприємствам з розривами у тарифах, коли піднімається вартість електроенергії або газу". Документ пропонує зміни, які не допускають встановлення цін/тарифів на житлово-комунальні послуги нижче розміру економічно обґрунтованих витрат на їх виробництво, а суперечки щодо їх формування та затвердження мають вирішуватися лише в судовому порядку.

Законопроект передбачає також, що тарифи мають враховувати собівартість теплової енергії і забезпечувати рентабельність суб'єкта господарювання. При представленні законопроекту в парламенті, Г.Зубко [послався](#) на Енергетичне Співтовариство і зазначив, що прийняття проекту дозволить "комунальним підприємствам залучати інвестиції і таким чином виводити на новий рівень якість послуг для споживачів". Профільний комітет Верховної Ради має [підготувати законопроект до другого читання](#), врахувавши зауваження.

Динамічно розвивається співпраця з міжнародними фінансовими інституціями

Під час [зустрічі Координаційної групи з енергоефективності](#) ЄБРР представив пакет допомоги Україні, що включає підтримку сайту "Теплий дім", підтримку подальших

технічних регламентів щодо енергоефективності в громадських будівлях, в той час, як Міжнародна фінансова корпорація надає підтримку розробці первинного законодавства, а ЄБРР також працює над подальшим розвитком сталого фінансового інструменту для житлового сектору.

Фонду Східноєвропейського партнерства з енергоефективності та довкілля (E5P) повідомив про [готовність](#) спрямувати частину коштів на енергоефективність в Україні, зокрема, на підтримку термомодернізації житлових будинків.

У Держенергоефективності провели зустрічі з представниками [Японського агентства міжнародного співробітництва](#), уряду [Франції](#), [Державного комітету з питань стандартизації Республіки Білорусь](#), уряду [Латвійської Республіки](#) під час яких Агентство повідомило про проміжні підсумки роботи та плани на майбутнє, а також обмінялося з партнерами планами активізації співпраці.

Проекти з енергоефективності працюють в окремих містах, зокрема у [Вінниці](#) (за сприяння уряду Швейцарії; місто [отримало](#) Європейську енергетичну відзнаку), на Рівненщині відбулася [виставка енергоефективних технологій](#).

У сфері нафти і нафтопродуктів:

Триває протистояння уряду зі структурами групи "Приват" за контроль "Укрнафти"

2 червня суд [скасував висновок Харківського відділення АМКУ відносно "Укрнафти"](#) про штраф 0,34 млн. грн. за ринкову змову та незаконне підвищення цін на дизпаливо. Суд вирішив, що у своєму рішенні представники АМКУ не надали достатніх доказів обмеження конкуренції, не дослідили динаміку цін, обставини і мотиви їх підвищення.

5 червня "Укрнафта" [подала апеляцію до окружного адмінсуду Києва з проханням знизити встановлений коефіцієнт барелізації](#) при розрахунку стартової вартості української нафти з 7,35 до 7,28, що за даними "Нафтогазу" дозволить посередницьким компаніям заробляти до 10 млн. дол. на рік.

Цього ж дня з трибуни Верховної Ради А.Яценюк заявив, що уряд не може змінити керівництво "Укрнафти", оскільки в 2009 році Кабмін за дорученням тодішнього прем'єр-міністра Ю.Тимошенко підписав акціонерну угоду, згідно з якою при спробі змінити керівництво "Укрнафти" уряд [змушений буде відповідати в Лондонському суді](#). Зазначимо, що збори акціонерів компанії, які мають вирішити це питання, призначені на 22 липня.

У свою чергу, "Нафтогаз" [заявив](#), що планує почати відбір кандидатів на посаду голови правління "Укрнафти" після зняття юридичних ризиків. Зараз компанія працює над змінами до порядку проведення конкурсного відбору, аби залучити професійних фахівців.

8 червня Господарський суд Києва [призупинив розгляд позову "Нафтогазу" до "Укрнафти"](#) з вимогою перерахувати до державного бюджету 1,78 млрд. грн. дивідендів за 2011-2013 роки. Причиною призупинення розгляду позову є його зв'язок з іншою справою на розгляді про виплату дивідендів шляхом зарахування однорідних вимог.

18 червня Мінприроди звернулося до Держгеонадр з [проханням анулювати ліцензії "Укрнафти"](#) у разі несплати 5 млрд. грн. боргів по рентним платежам та іншим податкам. У відповідь, Держгеонадра [заявила](#), що таких повноважень не має, анулювання ліцензій можливе лише в судовому порядку.

Відновлення контролю за Укртранснафтою дає шанси на формування державою запасів нафти і нафтопродуктів

10 червня підконтрольна І.Коломойському ["Укртатнафта" звернулася з вимогою](#) до "Укртранснафти" викачати технологічні запаси з резервуарів до 1 липня і повністю розрахуватися за її тимчасове зберігання через невиконання зобов'язань за договором оренди ємностей. У відповідь, керівництво "Укртранснафти" звернулося до ГПУ та прокуратури

Києва з [проханням пришвидшити розслідування щодо колишнього керівництва компанії](#), яке підписало угоди на зберігання ресурсу з компаніями І.Коломойського.

Цього ж дня "Нафтогаз" виступив із пропозицією [продати до 138,7 тис. т нафти сорту Azeri Light](#), раніше викачаних із трубопроводів "Укртранснафти", на користь Міноборони і МВС з метою подальшої переробки.

12 червня ["Укртранснафта" почала виплату дивідендів](#) до державного бюджету України. Станом на кінець місяця загальна сума перерахованих коштів склала 409,8 млн. грн.

25 червня НКРЕКП [підвищила тарифи на транспортування нафти](#) магістральними трубопроводами "Укртранснафти" для українських споживачів у 3,8-7,5 разів.

Тим часом, групою депутатів зареєстровано [проект Постанови № 2079а](#) про створення Тимчасової слідчої комісії з розслідування причин та наслідків пожежі, яка почалася 8 червня 2015 року на території нафтобази ТОВ "БРСМ-Нафта" у Васильківському районі Київської області. Група з 15 депутатів має виявити факти халатності та службової недбалості з боку держорганів та посадових осіб ТОВ "БРСМ-Нафта" при будівництві та експлуатації нафтобази, а також допущені помилки у процесі ліквідації пожежі.

У сфері статистики:

Схвалено план імплементації Директиви 2008/92/ЕС

4 червня Кабінет Міністрів схвалив плани імплементації деяких актів законодавства ЄС у сфері статистики, розроблені Держстатом ([Розпорядження № 564](#)). Серед них – [план імплементації Директиви 2008/92/ЕС](#) стосовно процедури Співтовариства для вдосконалення прозорості встановлення цін на газ і електроенергію для кінцевих промислових користувачів. Зазначається, що Держстат на підставі даних НКРЕКП щодо фактичних цін на газ та електроенергію для промислових та побутових кінцевих споживачів надав Євростату відповідну інформацію за II півріччя 2013 року лише в цілому по Україні, без диференціації за групами споживачів, оскільки діюча система щодо цін на газ та електроенергію не повною мірою відповідає вимогам ЄС.

Для імплементації директиви, Держстат і НКРЕКП мають до грудня 2015 року розробити механізм збору та оброблення даних про ціни на газ та електроенергію, які постачаються промисловим споживачам, у відповідності з вимогами ЄС.

15-18 червня керівництво Держстату взяло участь у пленарній сесії Конференції європейських статистиків та засіданні Комітету зі статистики та статистичної політики ОЕСР. У [повідомленні](#) наголошується, що це дає змогу Україні брати участь в опрацюванні основних методологічних документів європейської статистичної спільноти, отримувати рекомендації для вдосконалення національної статистики.

Також, станом на 1 липня, за [звітом Держстату](#) про стан виконання плану заходів з виконання Програми діяльності Кабінету Міністрів та Стратегії сталого розвитку "Україна–2020" у 2015 році, Держстат ініціював розширення проекту "Розвиток системи державної статистики для моніторингу соціально-економічних перетворень".

У сфері конкуренції:

АМКУ може отримати більше можливостей для реальної боротьби з монополізмом

3 червня, в ході засідання Нацради реформ, була озвучена цікава [статистика АМКУ щодо конкуренції](#): 37,2% товарів реалізуються за умов повної або практичної відсутності конкуренції, причому на першому місці за галузями – паливно-енергетичний комплекс (46,5% монополізовані ринки, 18,7% – ринки з ознаками домінування, 6,8% – олігопольні ринки). Стратегічно важливими кроками на 2015 рік значиться розслідування діяльності "Газпрому", комплексне дослідження ринку енергетики, порушення конкурентного

законодавства на ринках газу та бензинів, дослідження ринків підключення до мереж електро- та газопостачання, бензинів, вугілля, тарифи ЖКГ. До кінця 2016 року планується реалізація Закону "Про державну допомогу суб'єктам господарювання", виконання інших зобов'язань Угоди про Асоціацію. При цьому, відзначено ключову роль галузевого регулювання, яке здійснюється Міненергougілля, НКРЕКП та безпосередньо Кабміном.

Відповіддю також має стати реформа законодавства про захист економічної конкуренції, зокрема прийняття законопроекту щодо забезпечення прозорості діяльності АМКУ (реєстр. № 2102). Як йдеться у [пропозиціях](#) народного депутата В.Пташник, представлених на Нацраді реформ, АМКУ повинен розробити та запровадити механізми контролю за наданням державної допомоги. У [протоколі засідання](#) Нацради реформ зафіксовано, що найближчим часом – до серпня 2015 року – АМКУ має представити результати комплексного дослідження енергетичного сектору, а також надати перелік компаній, які несуть найбільшу загрозу монополізації ринків.

У червні Мінекономрозвитку заявило про більш [інтенсивне впровадження реформи держпідприємств](#), яка полягає у підвищенні їх ефективності за рахунок посилення бюджетного контролю, розподілу функцій уряду як власника й регулятора, посилення корпоративного управління (прозорість і аудити, прозорість призначень і зарплатні директорів, спостережні ради і незалежні директори, чіткі цілі й контроль), реструктуризації та реорганізації держпідприємств. 146 найбільших держкомпаній мають пройти аудиторську перевірку провідних аудиторських фірм, за новою процедурою будуть обрані гендиректори 50 держпідприємств. Водночас, конкурсний підхід вже не застосовується до компаній у структурі "Нафтогазу" ([Постанова № 396](#)).

4 червня Кабінет Міністрів України прийняв рішення про приватизацію Криворізької та Северодонецької ТЕЦ ([Розпорядження № 579-р](#)), а пізніше наказав передати Фонду держмайна державних пакетів акцій "Центренерго" та Миколаївської ТЕЦ ([Розпорядження № 626-р](#)). У червні уряд також прийняв Постанову "Про деякі питання проведення аудиту суб'єктів господарювання державного сектору економіки". Цей документ відкриває шлях до проведення якісного і незалежного аудиту найбільших держкомпаній із залученням найкращих аудиторських фірм.

24 червня в АМКУ відбувся [круглий стіл "Проблемні питання використання об'єктів енергетичної інфраструктури для розміщення \(розвитку\) телекомунікаційних мереж"](#) за участі представників Міненергougілля, НКРЕКП, НКРЗІ, Держспецзв'язку, компаній та профільних асоціацій. За його підсумками учасники домовилися висунути конкретні пропозиції щодо законопроекту про доступ до інфраструктури об'єктів електроенергетики для розвитку телекомунікаційних мереж з урахуванням концепції, розробленої представниками бізнес-середовища.

29 червня Президент П.Порошенко підписав укази №377-384 про [призначення державних уповноважених АМКУ](#). Таким чином, новий склад органу був остаточно сформований.

У сфері соціальної політики:

Субсидії

19 червня Верховна Рада [ухвалила Закон](#) "Про внесення змін до Закону України "Про житлово-комунальні послуги" (реєстр. № 2676). Депутати запевняють, що документ спрощує процедури отримання субсидій непрацюючим пенсіонерам та інвалідам. Водночас, у Мінсоцполітики прийнятий законопроект викликав обурення: зокрема, міністр П.Розенко заявив, що документ не спрощує, а навпаки, значно [ускладнює процедуру оформлення субсидій](#). Крім того, високопосадовець зазначив, що [виконання цього закону неможливе](#): у Мінсоцполітики вважають, що реалізація на практиці таких законодавчих змін [спричинить дезорганізацію роботи органів місцевого самоврядування та невдоволення громадян](#), які

будуть обмежені в праві на субсидування. Пан Розенко наголосив на тому, що якщо депутати не внесуть зміни до прийнятого закону про субсидії, то Мінсоцполітики звертатиметься до Президента [з пропозицією накласти на нього вето](#).

Тим часом, вже стали відомі результати першої хвилі звернень по житловій субсидії, [на другу очікують у листопаді-грудні](#). За прогнозами, до кінця року по субсидії звернеться [приблизно 3-4 млн. родин](#). При цьому міністр підкреслив, за новим порядком оформлення субсидій, який почав діяти з 1 травня 2015 року, до місцевих органів влади [вже звернулося понад 1 млн. 100 тис. українських родин](#), з яких для понад 850 тис. субсидія вже призначена. За словами заступника міністра соціальної політики В.Ярошенка, середній розмір субсидій у порівнянні з минулим роком [зріс майже у п'ять разів](#). Паралельно з цим, прем'єр-міністр А.Яценюк зауважив, що на фінансування субсидій в держбюджеті [передбачено 24,5 млрд. грн](#). На думку політика, саме субсидії є вирішенням труднощів, які виникають у населення при оплаті нових тарифів на енергоресурси.

Разом із тим, існують і певні проблеми: зокрема, відсутні точні [дані про кількість осіб, які потребують державної допомоги](#). Крім того, Мінсоцполітики продовжує працювати над спрощенням порядку призначення житлових субсидій та [вже готує відповідні зміни](#).

Тарифоутворення

18 червня Верховна Рада у першому читанні [прийняла законопроект](#) "Про внесення змін до деяких законів України у сфері комунальних послуг", розроблений Мінрегіоном (Постанова № 546-VIII). Віце-прем'єр-міністр - Міністр регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства Г.Зубко зазначив, що цей закон [дасть можливість встановлювати економічно обґрунтовані тарифи](#) і зменшить тиск на державний бюджет з виплати державних субвенцій на покриття різниці в тарифах. Відповідно до змін, не допускається встановлення цін/тарифів на ЖКП нижче розміру економічно обґрунтованих витрат на їх виробництво.

Крім того, документом передбачається [забезпечити єдиний підхід у сфері державного регулювання питань формування та встановлення тарифів](#), а також виконання заходів, визначених ключовою подією 8 програми (Матриці) стратегічних та інституційних реформ у рамках проекту "Друга програмна позиція на політику розвитку". Відповідно до постанови Верховної Ради, [законопроект № 2029а](#) має бути доопрацьований Комітетом з питань будівництва, містобудування і ЖКГ та внесений на розгляд у другому читанні.

Тим часом, регулятор з метою незаангажованого проведення огляду розрахунку роздрібних цін на природний газ для потреб населення на початку місяця [створив Робочу групу із залученням відомих аудиторських компаній](#) (Deloitte, PwC, Ernst & Young та KPMG). Аудиторські компанії "Великої четвірки" [підтвердили коректність розрахунку ціни на газ для населення](#).